

Павић се, тако, на самоме почетку својих истраживања суочио са најзначајнијим именом наше књижевне историографије, и већ тада најавио од Скерлићеве другачију слику старијих слојева нове српске књижевности. Да не може бити речи о случају, показала је, само неколико година доцније, Павићева *Историја српске књижевности барокног доба* (1970). У предговору својој књизи аутор, штавише, у критици великог претходника иде још даље – налази, поред осталог, да су Скерлићеве тврдње из увода у *Српску књижевност у XVIII веку* за савременог историчара оно „једино са чиме се ни на који начин не сме помирити“.⁴⁵

Овако оштро формулисан, Павићев став неупућенима је могао звучати пре свега као објава коначног обрачуна са Скерлићевом концепцијом књижевног осамнаестог века код Срба. Други утисак који се из овог става наметао био је да од 1909, када је Скерлићева синтеза објављена, није учињено готово ништа на откривању и преиспитивању те старије наше литерарне баштине. И најзад, из Павићевог исказа могло се разумети да је тежина Скерлићевог ауторитета неоправдано дugo одбијала историчаре да, иако у рукама имају раније непознату грађу и опремљени су новим теоријскокритичким и методолошким сазнањима, изнова и без комплекса проуче целокупну постсеобину српску књижевност насталу у осамнаестом столећу на просторима данашње Војводине.

Павићеве речи су, међутим, ма колико изражавале „алармантно“ стање ствари, стварале само привид радикалности. Али оне радикалне нису. Најтачније ће бити да је ту реч о отварању врата која, у ствари, никада нису ни била затворена.

За то се побринуо сам Јован Скерлић. Оном своме знаменитом, у свеукупној досадашњој српској књижевној историографији највише критикованим уводу, он је наиме додао и уверење како се већ „после двадесет година, када се уђе

⁴⁵ М. Павић, *Историја српске књижевности барокног доба (XVII и XVIII век)*, Београд 1970, стр. 19.